

Οι κλάδοι που υστερούν σε παραγωγικότητα, σύμφωνα με την Alpha Bank

2018/11/30 23:41 στην κατηγορία ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η βελτίωση των συνθηκών στην αγορά εργασίας συνεχίζεται εντός του 2018, τονίζει η Alpha Bank στο εβδομαδιαίο δελτίο οικονομικών εξελίξεων.

Η απασχόληση αναμένεται να αυξηθεί κατά 1,8% στη διάρκεια του 2018, συμπιέζοντας την ανεργία σε ποσοστά χαμηλότερα από το 20% του εργατικού δυναμικού.

Ο ρυθμός οικονομικής μεγεθύνσεως της ελληνικής οικονομίας μπορεί να διαχωρισθεί σε δύο μέρη, τη μεταβολή της απασχολήσεως και τη μεταβολή της παραγωγικότητας της εργασίας. Η αύξηση του ελληνικού ακαθάριστου εγχωρίου προϊόντος προέρχεται ουσιαστικά από τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Και τούτο διότι η μεταβολή στην παραγωγικότητα της εργασίας που ήταν αρνητική την προηγούμενη εξαετία έχει μεν λάβει εκ νέου θετικό πρόσημο αλλά η συμβολή είναι μικρή με αποτέλεσμα ο ρυθμός μεγεθύνσεως να ισούται, σχεδόν, με τη μεταβολή στην απασχόληση (jobs driven recovery).

Τα κύρια ερωτήματα που μας απασχολούν στο παρόν δελτίο είναι, πρώτον, ποια είναι τα αίτια της χαμηλής συμβολής της παραγωγικότητας της εργασίας στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, δεύτερον, σε ποιους κλάδους της οικονομίας εντοπίζεται το πρόβλημα σε μεγαλύτερο και σε ποιους σε μικρότερο βαθμό, και τρίτον, ποια είναι η σημασία των δημοσίων επενδύσεων και των δαπανών για έρευνα και τεχνολογία στη βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας, αναφέρει η Alpha Bank.

Επενδεδυμένο κεφάλαιο και παραγωγικότητα της εργασίας

Η οριακή συμβολή της παραγωγικότητας της εργασίας στην τρέχουσα φάση του οικονομικού κύκλου συνδέεται με το γεγονός ότι η επενδυτική δαπάνη κατά τη διάρκεια της μακράς οικονομικής υφέσεως υποχώρησε από 21,8% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2007 σε 12,4% την περίοδο 2011-2017, εξασθενίζοντας σημαντικά το απόθεμα του παραγωγικού κεφαλαίου της χώρας, καθώς για μεγάλο χρονικό διάστημα **το ποσοστό αποσβέσεων υπερέβαινε το σχηματισμό παγίου κεφαλαίου.**

Αποτέλεσμα αυτού είναι ο παραγωγικός συντελεστής της εργασίας να συνεργάζεται

με χαμηλότερης ποιότητας κεφάλαιο αφού αυτό δεν έχει ανανεωθεί στον απαιτούμενο βαθμό και παράλληλα δεν ενσωματώνει τον ενδεδειγμένο βαθμό τεχνολογικών καινοτομιών που έλαβαν χώρα την τελευταία δεκαετία.

Παραγωγικότητα και διεθνής ανταγωνισμός: Σύγκριση μεταξύ τομέων της ελληνικής οικονομίας

Εξετάζοντας την παραγωγικότητα της εργασίας ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας παρατηρείται ότι παρουσιάζει σημαντική αύξηση την περίοδο 2009 - 2017 στη μεταποίηση και στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας (+33,9% και +17,6% αντίστοιχα) ενώ υποχώρησε σε μεγάλο βαθμό στον τομέα των υπηρεσιών και των κατασκευών.

Συγκεκριμένα, στον κλάδο της μεταποίησης, τον κατεξοχήν εξωστρεφή κλάδο της ελληνικής οικονομίας που είναι εκτεθειμένος στον διεθνή ανταγωνισμό, η παραγωγικότητα της εργασίας άρχισε να αυξάνεται ήδη από το 2010, ως αποτέλεσμα της ενισχύσεως της ανταγωνιστικότητας του κλάδου. Αξίζει να σημειωθεί ότι, αν και μέχρι το 2013 η αύξηση της παραγωγικότητας, η οποία ορίζεται ως ο λόγος του παραγόμενου προϊόντος προς τον αριθμό των απασχολούμενων, στηρίχθηκε κυρίως στη συρρίκνωση του παρανομαστή, από το 2014 και έπειτα, το παραγόμενο προϊόν αυξάνεται ταχύτερα (+13,3%), σε σχέση με την απασχόληση, η οποία επίσης αυξάνεται (+2,1%). Παράλληλα, παρατηρείται βελτίωση της παραγωγικότητας στον πρωτογενή κλάδο της οικονομίας από το 2014 και έπειτα (κατά 16,5%).

Αντίθετα, η παραγωγικότητα της εργασίας στον κλάδο των κατασκευών παρουσίασε κατακόρυφη πτώση κατά τη χρονική περίοδο 2009-2017, της τάξεως του 36%, ως αποτέλεσμα της ταχύτερης υποχωρήσεως της προστιθέμενης αξίας του κλάδου, σε σχέση με τη μείωση του αριθμού των απασχολούμενων. Τέλος, πτωτική είναι η τάση της παραγωγικότητας εργασίας και στον τομέα των υπηρεσιών με την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία των υπηρεσιών να υποχωρεί αναλογικά περισσότερο από τον αριθμό των απασχολούμενων.

Δημόσιες Επενδύσεις και Δαπάνες για Έρευνα και Ανάπτυξη

Η αναμενόμενη ανάκαμψη των επενδύσεων δύναται να προέλθει στο άμεσο μέλλον κυρίως από τις ιδιωτικές επενδύσεις, καθώς στο πλαίσιο της δημοσιονομικής εξυγίανσης, οι δημόσιες δαπάνες παραμένουν περιορισμένες και μάλιστα μειώνονται συνεχώς από το 2014 μέχρι και το 2017.

Με βάση τον Προϋπολογισμό του 2019, οι δαπάνες αυτής της κατηγορίας εκτιμάται ότι θα αυξηθούν το 2018 και θα ανέλθουν στα € 6,75 δις. Ωστόσο, με βάση τα στοιχεία Εκτελέσεως του Προϋπολογισμού, στο δεκάμηνο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου του

2018, οι δαπάνες του προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων υπολείπονται σημαντικά του στόχου για το διάστημα αυτό κατά € 1,3 δισ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η υλοποίηση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων και κυρίως των έργων υποδομής στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης και της διοικητικής μεταρρυθμίσεως, διευκολύνουν την επιχειρηματικότητα και ενισχύουν τις αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας, μέσω των πολλαπλασιαστικών ωφελειών από την ενίσχυση της παραγωγικότητας των ελληνικών ιδιωτικών επιχειρήσεων.

Με βάση τον Προϋπολογισμό για το 2019, βασικός στόχος τα επόμενα δύο έτη είναι η αποτελεσματική υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2014-2020 και η ολοκλήρωση των ημιτελών έργων της προηγούμενης περιόδου 2007-2013. Θετική εξέλιξη αποτελεί το γεγονός ότι η Ελλάδα παρουσιάζει υψηλά ποσοστά ενεργοποίησης των δράσεων του προγράμματος ΕΣΠΑ 2014-2020, με αποτέλεσμα να κατατάσσεται στις πρώτες θέσεις μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ όσον αφορά στην απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων της παραπάνω περιόδου.

Παράλληλα, σημαντική συμβολή στην προσέλκυση καινοτόμων επενδύσεων που θα ενισχύσουν την παραγωγικότητα και την οικονομική ανάπτυξη έχει η επένδυση σε Έρευνα και Ανάπτυξη (R&D). Οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη αποτελούν μια μορφή επένδυσης, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας είναι ότι τα οφέλη δεν περιορίζονται μόνο στους κατεξοχήν επενδυτές αλλά διαχέονται στο σύνολο της οικονομίας. Η διάχυση της γνώσεως και της τεχνολογίας συμβάλλει στην αύξηση της παραγωγικότητας και, συνεπώς, στην οικονομική μεγέθυνση.

Οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη σχετίζονται με υψηλότερη παραγωγικότητα της εργασίας. Ειδικότερα, για το 2017, χώρες με υψηλές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ όπως η Δανία, η Σουηδία, η Αυστρία και η Γερμανία, παρουσιάζουν υψηλή παραγωγικότητα της εργασίας. Αντιθέτως, χώρες με χαμηλές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη, όπως η Λετονία, η Τουρκία, η Ρουμανία και η Βουλγαρία, παρουσιάζουν και χαμηλά επίπεδα παραγωγικότητας. Η Ελλάδα, αν και παρουσιάζει μια σταδιακή αύξηση των δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ τα τελευταία έτη (από 0,6% του ΑΕΠ το 2010 σε 1,13% το 2017), παραμένει σε χαμηλότερα επίπεδα συγκριτικά με τον μέσο όρο της Ευρωζώνης.

Η περαιτέρω ενίσχυση των δαπανών Έρευνας και Ανάπτυξης, καθώς και της καινοτομίας θα αποτελέσει καταλυτικό παράγοντα στη βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας μέσω της διάχυσης της τεχνολογίας, προσδίδοντας συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι άλλων χωρών, τονίζει η τράπεζα.